

tome da li je sredstvo prinude zakonito i stručno upotrebljeno. Mišljenje ove komisije, koja se ne može smatrati nezavisnom pošto njeni članovi mogu biti policajci iz organizacione jedinice policajca čije postupanje ispituju, pa čak i oni koji su njemu direktno podređeni, dostavlja se policijskom službeniku zaduženom da ocenjuje opravdanost i pravilnost upotrebe sredstva prinude, a kojeg za to ovlašćuje ministar unutrašnjih poslova. On onda, u slučaju da zaključi da je sredstvo prinude upotrebljeno neopravdano ili nepravilno, „predlaže direktoru policije preduzimanje zakonom utvrđenih mera“ (čl. 25, st. 3). Ova procedura, koja ne isključuje druge oblike unutrašnje kontrole rada policije niti istragu koju mogu voditi pravosudni organi, jedina je procedura posebno predviđena za slučaj da državni organi upotrebom sredstava prinude prouzrokuju smrt neke osobe. U pogledu njene transparentnosti treba istaći da je Pravilnikom o tehničkim obeležjima i načinu upotrebe sredstava prinude predviđeno samo da su „podaci o slučajevima neopravdane i nepravilne upotrebe sredstava prinude“ sastavni deo godišnjeg izveštaja koji MUP podnosi Narodnoj skupštini i „dostupni su javnosti“ (čl. 25, st. 4).

Nije određeno kakvu ulogu u okviru ove procedure mogu imati oštećeni, to jest mogu li oni na bilo koji način učestvovati u njoj i predlagati mere kojima bi mogli biti zaštićeni njihovi interesi.

Na osnovu člana 131 ZIKS, vatreno oružje je dozvoljeno upotrebiti samo ako se drugim merama ne može: odbiti istovremen ili neposredno predstojeći protivpravni napad kojim se ugrožava ljudski život; onemogućiti bekstvo osuđenog iz zatvora zatvorenog tipa; onemogućiti bekstvo određene kategorije osuđenih ili pritvorenih lica prilikom sprovođenja.

Upotreba vatrenog oružja od strane lica koja vrše poslove privatnog obezbeđenja regulisana je Zakonom o privatnom obezbeđenju koji propisuje da ova lica mogu upotrebiti vatreno oružje samo u slučaju nužne odbrane i krajnje nužde (čl. 119-121, st. 1). Ovaj zakon takođe propisuje da se sva sredstva prinude moraju koristiti u skladu sa načelom srazmernosti (čl. 46, st. 4 i 5). Utvrđena je i obaveza lica koje je sredstvo prinude upotrebilo da o tome odmah obavesti nadležnu policijsku upravu (čl. 6, st. 2), a dužno je i da u roku od dvanaest sati izveštaj o upotrebi sredstava prinude dostavi odgovornom licu u pravnom licu ili kod preduzetnika za privatno obezbeđenje (čl. 56, st. 3). Odgovorno lice „izveštaj sa mišljenjem“ dostavlja policijskoj upravi u roku od 48 sati (čl. 56, st. 4). U zakonu nije precizirano šta ovaj izveštaj treba da sadrži, a u članu 85 ovog zakona propisano da će se propisi za izvršavanje ovog zakona doneti u roku od šest meseci od njegovog stupanja na snagu.

U martu 2014. predstavljeni su nacrti pravilnika za obuku i licenciranje firmi i pojedinaca koji se bave poslovima privatnog obezbeđenja. Pravilnici nisu usvojeni do kraja 2014. godine.

Kada je reč o obavezi države da preduzme odgovarajuće mere kako bi zaštitila živote ljudi, moglo bi se konstatovati da Srbija ima zakonodavstvo kojim se na odgovarajući način štiti pravo na život. Krivični zakonik sadrži glavu sa krivičnim delima protiv života i tela (glava 3, čl. 113–127), kojima inkriminiše različite oblike nasilnog prouzrokovanja smrti. U KZ postoje i brojne druge kategorije drugih krivičnih dela kojima se inkriminiše ugrožavanje zdravlja i života ljudi.

Radi se o krivičnim delima protiv zdravlja ljudi (glava 23, čl. 246–259), životne sredine (glava 24, čl. 260–277), opšte sigurnosti ljudi i imovine (glava 25, čl. 278–288) i krivičnim delima protiv bezbednosti javnog saobraćaja (glava 26, čl. 289–297). Za krivična dela kojima se oduzima ili ugrožava život mogu se izreći kazne do 40 godina zatvora.